YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

22 päivänä tammikuuta 2009 *

Asiassa C-377/07,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesfinanzhof (Saksa) on esittänyt 4.4.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 8.8.2007, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Finanzamt Speyer- Germersheim

vastaan

STEKO Industriemontage GmbH,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet ja E. Levits (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja C. Blaschke,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään R. Lyal ja W. Mölls,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 56 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Finanzamt Speyer-Germersheim (jäljempänä Finanzamt) ja STEKO Industriemontage GmbH (jäljempänä STEKO) ja jossa on kysymys STEKO:n yhtiöille vuosilta 2001 ja 2002 määrättävän elinkeinoveron ja yhteisöveron laskentaperustan määrittämisestä.

Asiaa koskevat kansalliset oikeussäännöt

3 Vuoden 1999 yhteisöverolain (Körperschaftsteuergesetz 1999), sellaisena kuin se on muutettuna 14.9.2000 (jäljempänä KStG:n vanha versio), 8 b §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan tässä säännöksessä tarkoitettujen yleisesti verovelvollisten yhteisöjen, jotka omistavat osuuden ulkomaisesta yhtiöstä, tämän osuuden luovutuksesta saamaa voittoa ei oteta huomioon verotettavaa tuloa laskettaessa. Kyseisestä säännöksestä, kun se luetaan yhdessä saman lain 8 b §:n 5 momentin tai 26 §:n 2 ja 3 momentin kanssa, seuraa, että tältä osin edellytetään vähintään 10 prosentin suuruista osuutta.

4 KStG:n vanhan version 8 b §:n 2 momentin toisessa virkkeessä asetetaan samoin edellytyksin osuuksien myynnistä aiheutuneiden tappioiden vähennyskielto. Kansallinen tuomioistuin toteaa tältä osin, että tämä kielto ei koske sellaisia voittojen vähentymisiä, jotka liittyvät osuuksien pienempään osa-arvoon kirjaamiseen (Teilwertabschreibung, osa-arvopoisto).

5 Siltä osin kuin maassa asuva yhtiö omistaa osuuden maassa asuvasta yhtiöstä – omistusosuuden suuruudesta riippumatta – tai alle 10 prosentin suuruisen osuuden

ulkomailla asuvasta yhtiöstä, voittojen määrittämiseen sovelletaan KStG:n vanhan version 8 §:n 2 momenttia ja tuloverolain (Einkommensteuergesetz) 4 §:n 1 momenttia.

6 Näiden säännösten mukaan maassa asuvan pääomayhtiön osuuksien luovutuksesta saamat voitot ovat verotettavia ja näiden osuuksien luovutuksesta aiheutuvat tappiot sekä osuuksien osa-arvopoistosta aiheutuvat tappiot voidaan ottaa verotuksessa huomioon.

7 Siirryttäessä yhteisöverotuksessa aiemmin sovelletusta hyvitysjärjestelmästä järjestelmään, jossa tuloverosta vapautetaan 50 prosenttia osuuksista saaduista tuloista, yhteisöverolakia muutettiin verokantojen laskemisesta ja yritysverotuksen uudistuksesta vuosina 2001 ja 2002 23.10.2000 annetulla lailla (Gesetz zur Senkung der Steuersätze und zur Reform der Unternehmensbesteuerung 2001/2002) (BGBl. 2000 I, s. 1433).

8 Sittemmin yhteisöverolain, sellaisena kuin se on muutettuna 23.10.2000 (jäljempänä KStG:n uusi versio), 8 b §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen nojalla kyseisessä virkkeessä mainituista yhteisöistä ja henkilöyhteenliittymistä omistettujen osuuksien myynnistä saatuja voittoja ei oteta enää huomioon siitä riippumatta, omistetaanko osuus maassa vai ulkomailla asuvasta yhtiöstä ja minkä suuruinen osuus on.

9 KStG:n uuden version 8 b §:n 3 momentissa säädetään, että sellaisia voittojen vähentymisiä, jotka liittyvät osuuksien pienempään osa-arvoon kirjaamiseen (osa-arvopoisto) tai osuuksien luovutukseen, ei oteta huomioon verotettavaa voittoa määritettäessä.

10 KStG:n uuden version 34 §:n 4 momentin ensimmäisen virkkeen 2 kohta on saman lain 8 b §:n 2 ja 3 momentin soveltamista koskeva siirtymäsäännös.

11 Tämän säännöksen mukaisesti on niin, että jos omistetaan osuus maassa asuvasta yhtiöstä, KStG:n uuden version 8 b §:n 2 ja 3 momenttia voidaan soveltaa ensimmäisen kerran vasta verovuoden 2002 verotuksessa ja sitä voidaan soveltaa verovuoden 2001 osalta vain, jos pääomayhtiö on vuonna 2001 vahvistanut tilikaudekseen kalenterivuoden sijasta jonkin muun ajanjakson.

12 Sitä vastoin kansallisen tuomioistuimen mukaan silloin, kun kysymys on osuuksista ulkomailla asuvassa yhtiössä, KStG:n uuden version 8 b §:n 2 ja 3 momenttia sovelletaan verovuoden 2001 osalta, jos pääomayhtiön tilikausi vastaa kalenterivuotta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

13 STEKO:n, joka on Saksaan sijoittautunut rajavastuuyhtiö, pysyviin vastaaviin kuului vuonna 2001 osuuksia ulkomailla asuvista yhtiöistä. Kyse oli alle 10 prosentin osuuksista. Kansallinen tuomioistuin toteaa, että sen tiedossa ei ole, omistiko STEKO muihin jäsenvaltioihin vai kolmansiin valtioihin sijoittautuneista yhtiöistä.

14 STEKO merkitsi kyseiset omistusosuudet 31.12.2001 päättyneen tilikauden taseeseen kurssilaskun vuoksi aiempaa kirjanpitoarvoa 220 021,09 Saksan markkaa (DEM)

alempaan osa-arvoon 139 775, 35 DEM. Tämä johti verotettavien voittojen vähenemiseen 80 245,74 DEM:lla.

15 Finanzamt hyväksyi alempaan osa-arvoon kirjaamisen, koska osakekurssien laskeminen merkitsi pysyvää arvonalennusta. Se katsoi kuitenkin, että voittojen vähentymistä ei voitu ottaa verotuksessa huomioon, koska KStG:n uuden version 8 b §:n 3 momenttia ja näin ollen sen mukaista tällaisen tappion vähennyskieltoa sovellettiin verovuodesta 2001 lukien ulkomailla asuvista yhtiöistä omistettuihin osuuksiin.

16 Finanzgericht Rheinland-Pfalz hyväksyi 29.9.2005 antamassaan tuomiossa STEKO:n Finanzamtin tällä perusteella tekemästä verotuspäätöksestä nostaman kanteen, minkä vuoksi Finanzamt haki tähän tuomioon muutosta Revision-menettelyssä Bundesfinanzhofissa.

17 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että STEKO ei voinut vuoden 2001 osalta vähentää KStG:n uuden version 8 b §:n 3 momentin nojalla summaa, joka vastasi sen ulkomailla asuvista yhtiöistä omistamiin osuuksiin liittyvää voittojen vähentymistä. Kyseistä säännöstä sovellettiin sitä vastoin maassa asuvista yhtiöistä omistettuihin osuuksiin lähtökohtaisesti aikaisintaan vuodesta 2002 lukien. STEKO:n tekemät osa-arvopoistot olisi voitu ottaa huomioon maksettavia veroja vähentävänä tekijänä, jos ne olisivat liittyneet maassa asuvista yhtiöistä omistettuihin osuuksiin, koska osa-arvopoistoista johtuvien tappioiden vähentäminen ei ollut kiellettyä.

18 Bundesfinanzhof katsoo, että sellaisia osuuksia ulkomailla asuvissa yhtiöissä, joiden osalta on ennustettavissa, että arvon alentuminen on pysyvää, kohdeltiin verotuksessa epäedullisesti samanlaisiin maassa asuvista yhtiöistä omistettuihin osuuksiin nähden.

Kun kuitenkin otetaan huomioon käsiteltävänä olevan asian erityisolosuhteet, kyseinen tuomioistuin pohtii, merkitseekö tämä ero pääomien vapaan liikkuvuuden loukkausta.

19 Bundesfinanzhof on ensiksi epävarma siltä osin, voiko epäyhdenvertainen kohtelu, joka on kestoltaan suhteellisen lyhyt, estää verovelvollisia sijoittamasta ulkomailla asuviin yhtiöihin tai vaikuttaa kielteisesti niiden halukkuuteen tehdä tällaisia sijoituksia.

20 Kansallinen tuomioistuin katsoo toiseksi, että mahdollinen pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus voitaisiin hyväksyä siirtymäajaksi, kun siirtyminen aiemmin sovelletusta hyvitysjärjestelmästä järjestelmään, jossa 50 prosenttia tuloista vapautetaan verosta, on edullinen ulkomailla asuvista yhtiöistä omistettujen osuuksien osalta.

21 Kansallinen tuomioistuin pohtii kolmanneksi, onko tällainen rajoitus siltä osin, kuin kysymys on kolmansiin valtioihin sijoittautuneista yhtiöistä omistetuista osuuksista, perusteltu tarpeella turvata verovalvonta, ja toteaa samalla, että tämä näkökulma voisi olla ratkaiseva siinä tapauksessa, että kysymyksessä olevien voittojen vähentyminen perustuisi pelkästään tietystä yhtiöstä omistettujen osuuksien arvon sellaiseen alenemiseen, joka liittyy pääsääntöisesti vain olosuhteisiin, jotka vallitsevat yhtiössä, josta osuudet omistetaan, mutta sillä ei todennäköisesti olisi mitään merkitystä, jos tällainen arvon aleneminen olisi seurausta osakekurssien laskusta.

22 Näissä olosuhteissa Bundesfinanzhof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko EY 56 artikla esteenä sellaiselle jäsenvaltion säännökselle, jonka mukaan voittojen vähentymisten vähennyskieltoa sovelletaan ulkomailla asuvista yhtiöistä

omistettuihin osuuksiin aiemmin kuin maassa asuvista yhtiöistä omistettuihin osuuksiin tapauksissa, joissa pääomayhtiö on osakkaana toisessa pääomayhtiössä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

23 On palautettava mieleen, että toimenpiteisiin, jotka EY 56 artiklan 1 kohdassa kielletään pääomanliikkeiden rajoituksina, sisältyvät toimenpiteet, joilla aiheutetaan se, että toisessa valtiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään sijoituksia jäsenvaltiossa, tai se, että kyseisessä jäsenvaltiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään niitä muissa valtioissa (ks. vastaavasti asia C-513/03, van Hilten-van der Heijden, tuomio 23.2.2006, Kok., s. I-1957, 44 kohta; asia C-370/05, Festersen, tuomio 25.1.2007, Kok., s. I-1129, 24 kohta ja asia C-101/05, A, tuomio 18.12.2007, Kok., s. I-11531, 40 kohta).

24 EY 56 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi ”rajoituksiksi” on luokiteltava paitsi toimenpiteet, jotka ovat omiaan estämään osakkeiden hankinnan muihin valtioihin sijoittautuneista yhtiöistä tai rajoittamaan sitä (asia C-112/05, komissio v. Saksa, tuomio 23.10.2007, Kok., s. I-8995, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), myös toimenpiteet, jotka ovat omiaan vähentämään halukkuutta tällaisten muihin valtioihin sijoittautuneista yhtiöistä omistettujen osuuksien säilyttämiseen (ks. analogisesti asia C-324/00, Lankhorst-Hohorst, tuomio 12.12.2002, Kok., s. I-11779, 32 kohta ja asia C-524/04, Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, tuomio 13.3.2007, Kok., s. I-2107, 61 kohta).

25 Pääasian osalta ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että maassa asuva yhtiö ei voinut vuoden 2001 verotuksessa vähentää verotettavista tuloistaan voittojen vähentymistä, joka aiheutui ulkomailla asuvista yhtiöistä omistettujen osuuksien osa-arvopoistoista. Sitä vastoin saman vuoden osalta ja muutoin samanlaisissa olosuhteissa maassa asuva

yhtiö saattoi vähentää verotettavista tuloistaan tällaiset voittojen vähentymiset, kun ne liittyivät maassa asuvista yhtiöistä omistettuihin osuuksiin.

26 Kuten kansallinen tuomioistuin toteaa, maassa asuvat yhtiöt, jotka omistavat ulkomailla asuvista yhtiöistä osuuksia, joiden arvo on alentunut, olivat vuonna 2001 epäedullisemmassa tilanteessa niihin yhtiöihin nähden, jotka omistivat tällaisia osuuksia maassa asuvista yhtiöistä.

27 Tällainen erilainen kohtelu, joka perustuu siihen, mihin pääomasijoitukset on tehty, ja joka otettiin käyttöön KStG:n uudella versiolla ennen verovuotta, jolloin tämä laki tuli voimaan, voi vähentää osakkeenomistajan halukkuutta sijoittaa pääomaansa yhtiöön, joka on sijoittautunut johonkin muuhun valtioon kuin Saksan liittotasavaltaan, ja sillä voi myös olla rajoittava vaikutus muihin valtioihin sijoittautuneisiin yhtiöihin nähden siten, että se estää niitä keräämästä pääomia Saksassa.

28 Kuten lisäksi Euroopan yhteisöjen komissio on todennut, tieto siitä, että mahdollisuus pienentää verotettavia voittoja osa-arvopoistojen avulla lakkaa aikaisemmin ulkomailla asuvasta yhtiöstä omistetun osuuden osalta kuin maassa asuvasta yhtiöstä omistetun osuuden osalta, on omiaan vaikuttamaan siten, että asianomainen yhtiö on vähemmän halukas pitämään edelleen omistuksessaan osuuksia ulkomailla asuvasta yhtiöstä ja on valmis luopumaan niistä nopeammin kuin maassa asuvasta yhtiöstä omistamistaan osuuksista.

29 Tältä osin ei ole merkitystä sillä, että erilaista kohtelua on esiintynyt vain rajoitetun ajan (asia C-436/06, Grønfeldt, tuomio 18.12.2007, Kok., s. I-12357, 15 kohta). Pelkästään

tämä seikka ei nimittäin estä sitä, että erilainen kohtelu aiheuttaa merkittäviä seurauksia, kuten pääasian tosiseikat sitä paitsi osoittavat, ja että este pääomien vapaalle liikkuvuudelle on näin ollen todellinen.

30 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että jotta kansallisten verosäännösten, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavalla sen mukaan, mihin paikkaan heidän pääomansa on sijoitettu, voitaisiin katsoa soveltuvan yhteen pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien EY:n perustamissopimuksen määräysten kanssa, erilaisen kohtelun on koskettava tilanteita, jotka eivät ole objektiivisesti katsoen toisiinsa rinnastettavissa, tai erilaisen kohtelun on oltava perusteltu yleistä etua koskevista pakottavista syistä (ks. asia C-194/06, Orange European Smallcap Fund, tuomio 20.5.2008, Kok., s. I-3747, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Saksan hallitus toteaa, että verovuoden 2001 osalta ei ollut voimassa vain yhtä verojärjestelmää, jonka piiriin eivät kuuluneet osuuksia ulkomailla asuvista yhtiöistä omistavat yhtiöt, vaan kaksi erillistä verohelpotusjärjestelmää. Yhtiöihin, jotka omistivat osuuksia maassa asuvista yhtiöistä, sovellettiin näet yhä vanhaa verohelpotusjärjestelmää, kun taas yhtiöihin, jotka omistivat osuuksia ulkomailla asuvista yhtiöistä, sovellettiin uutta, 50 prosentin vapautukseen perustuvaa järjestelmää.

32 Kyseisen hallituksen mukaan tästä seuraa, että maassa asuvasta yhtiöstä osuuksia omistavan ja ulkomailla asuvasta yhtiöstä osuuksia omistavan yhtiön tilannetta ei voida objektiivisesti rinnastaa toisiinsa.

33 Tätä väitettä ei voida hyväksyä. Eri verojärjestelmien soveltamista maassa asuvaan yhtiöön sen mukaan, omistaako se osuuksia maassa asuvasta vai ulkomailla asuvasta yhtiöstä, ei voida pitää pätevänä kriteerinä tilanteiden objektiivisen rinnastettavuuden

arvioimiseksi ja näin ollen objektiivisen eron tekemiseksi niiden välillä. Eri verojärjestelmien soveltaminen on nimenomaan sen erilaisen kohtelun perusteena, jonka perusteltavuutta on arvioitava.

34 Lisäksi on palautettava mieleen, että yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut siltä osin, kuin kysymys oli tappioista, joita Saksassa asuville emoyhtiöille aiheutui niille tytäryhtiöistä omistettujen osuuksien arvosta tehdyistä poistoista, että emoyhtiöt olivat rinnastettavassa tilanteessa riippumatta siitä, oliko kyse Saksaan vai toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneista tytäryhtiöistä omistetuista osuuksista. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että näissä molemmissa tapauksissa yhtäältä tappiot, joiden vähentämistä vaaditaan, aiheutuvat emoyhtiöille ja toisaalta kyseisten tytäryhtiöiden voitoista ei kanneta veroa emoyhtiöiltä, olivatpa nämä voitot peräisin Saksassa verovelvollisista tytäryhtiöistä tai muissa jäsenvaltioissa verovelvollisista tytäryhtiöistä (asia C-347/04, Rewe Zentralfinanz, tuomio 29.3.2007, Kok., s. I-2647, 34 kohta).

35 Siirtyminen hyvitysjärjestelmästä 50 prosentin vapautusta koskevaan järjestelmään sellaisten maassa asuvien yhtiöiden osalta, jotka omistavat osuuksia ulkomailla asuvista yhtiöistä, ei muuttanut näitä seikkoja. On siis katsottava, että siltä osin kuin kysymys on maassa asuvan yhtiön mahdollisuudesta vähentää verotettavista tuloistaan sen osuuksien osa-arvopoistoista aiheutuvat voiton vähentymiset sen mukaan, omistetaanko osuudet maassa asuvasta yhtiöstä vai ulkomailla asuvasta yhtiöstä, erilainen kohtelu ei perustu objektiivisesti erilaisiin tilanteisiin.

36 Näin ollen on tutkittava, onko pääasiassa kysymyksessä olevan kaltainen erilainen kohtelu perusteltu yleistä etua koskevalla pakottavalla syyllä.

37 Ensiksi Saksan hallitus katsoo kansallisen tuomioistuimen tavoin, että kyseinen erilainen kohtelu on hyväksyttävä, koska se on osa siirtymäjärjestelmää, jota sovelletaan rajoitetun ajan, ja uuden järjestelmän vähittäinen voimaantulo liittyy täyden hyvityksen

järjestelmän asteittaiseen korvaamiseen 50 prosentin vapautusjärjestelmällä, joka toteutettiin, jotta voidaan varmistaa yhteisöverojärjestelmän yhteensopivuus yhteisön oikeuden kanssa.

38 Saksan hallitus selittää, että täyden hyvityksen järjestelmän mukaisesti pääomayhtiötä verotettiin lähtökohtaisesti 40 prosentin verokannan mukaan. Sen osakkeenomistajilleen jakamaa voittoa verotettiin vain 30 prosentin verokannan mukaan. Osakkeenomistajan oli uudelleen maksettava veroa jaetuista voitoista saamistaan tuloista henkilökohtaisessa verotuksessaan. Se saattoi kuitenkin vähentää kokonaisuudessaan tästä henkilökohtaisesta verostaan pääomayhtiöiden Saksassa jo maksaman yhteisöveron. Näin vältettiin voittojen kaksinkertainen verotus.

39 Sitä vastoin siltä osin kuin kysymys on tulojen 50 prosentin vapautuksesta, sama hallitus toteaa, että pääomayhtiötä verotetaan voitoistaan vain yhdenmukaisen 25 prosentin verokannan mukaisesti riippumatta siitä, jakaako se toteutunutta voittoa osakkeenomistajilleen vai ei. Jaettujen osinkojen kaksinkertainen verotus vältetään siten, että vain puolet osingoista sisällytetään osakkeenomistajan tuloveron laskentaperustaan, kun taas yhtiön toiselle yhtiölle suorittamaa osingonjakoa lähtökohtaisesti koskee osinkoja koskeva yleinen vapautus. Näin vältetään se, että sellaisen yhtiön, joka on jo velvollinen maksamaan yhdenmukaista 25 prosentin yhteisöveroa, voitoista jouduttaisiin uudelleen maksamaan yhteisöveroa toiselle yhtiölle tapahtuvan uudelleen jaon yhteydessä.

40 Koska osuuksien luovutus vastaa Saksan hallituksen mukaan taloudellisesti täyttä voitonjakoa, tätä luovutusta käsitellään voitonjakona. Tästä seuraa, että samalla tavoin kuin KStG:n uuden version 8 b §:n 1 momentissa säädetyn voitonjaon vapautuksen, myös saman pykälän 2 momentin mukaisen osuuksien luovutusvoittojen vapautuksen tarkoituksena on kaksinkertaisen verotuksen välttäminen, kun kysymys on omistusosuuksien ketjusta. Sitä vastoin osuuksien luovutuksiin liittyviä tappioita ja niiden

arvon alentumisesta johtuvia tappioita ei enää kyseisen pykälän 3 momentin mukaan voida ottaa verotuksessa huomioon.

41 Saksan hallitus täsmentää, että 50 prosentin vapautusjärjestelmä tuli lähtökohtaisesti voimaan vuodesta 2001 lukien voittoa jakavien yhtiöiden osalta.

42 Sen takaamiseksi, että voitoista, joista pääomayhtiön tasolla on verotettu hyvitysjärjestelmän mukaisesti, verotettaisiin vielä saman järjestelmän mukaisesti osuuksien omistajan tasolla, ja sen mahdollistamiseksi, että viimeksi mainittu voi vielä viimeisen kerran vähentää henkilökohtaisesta verovelastaan tämän yhtiön maksaman veron, päätettiin tämä järjestelmä kuitenkin pitää vuoden 2001 osalta voimassa osuuksien omistajan tasolla, kun osingot on maksettu maassa asuvan yhtiön vuoden 2000 tavanomaisessa osingonjaossa.

43 Sen vuoksi, että hyvitysjärjestelmä ei ollut sovellettavissa ulkomailla asuvien pääomayhtiöiden jakamiin osinkoihin, uutta järjestelmää, jossa verosta vapautetaan 50 prosenttia tuloista, voitiin soveltaa osuuksien omistajien tasolla vuodesta 2001 lukien.

44 Saksan hallitus lisää, että jäsenvaltiolla on oltava tiettyä liikkumavaraa, kun se pyrkii toteuttamaan yhteisön oikeuden mukaisen verojärjestelmän, mikä merkitsee, että sillä ei ole velvollisuutta järjestää siirtymäjärjestelmää jollakin muulla tavalla kuin se on tehnyt eikä erityisesti ulottaa ulkomailla asuvista yhtiöistä omistettuihin osuuksiin järjestelmää, jota sovelletaan maassa asuvista yhtiöistä omistettuihin osuuksiin, kyseisen järjestelmän viimeisenä soveltamisvuonna.

45 Saksan hallitus katsoo toiseksi, että verovuotta 2001 koskevat säännökset ovat perusteltuja verojärjestelmän johdonmukaisuuteen liittyvistä syistä, kun järjestelmää tarkastellaan kokonaisuutena. Sen mukaan kansallinen verojärjestelmä on laadittu siten, että se tarjoaa pääomayhtiöille täysin symmetrisiä etuja ja haittoja riippumatta siitä, ovatko viimeksi mainittujen yhtiöiden omistamat osuudet ulkomailla asuvissa vai maassa asuvissa yhtiöissä.

46 Tämän hallituksen mukaan on niin, että jos pääomayhtiö verovuonna 2001 myi ulkomailla asuvasta pääomayhtiöstä omistamansa osuuden ja sai tästä myynnistä voittoa, se saattoi saada tämän voiton KStG:n uuden version 8 b §:n 2 momentin mukaisesti yhteisöverosta vapautettuna, mutta sen oli vastapainoksi hyväksyttävä, että vastaavaa tappiota – joka johtui joko suoraan osuuksien luovutuksesta tai niiden kirjaamisesta alempaan osa-arvoon – ei enää otettaisi huomioon tämän veron osalta. Saman logiikan mukaan on niin, että jos pääomayhtiö sai voittoa omistamiensa maassa asuvan yhtiön osuuksien luovutuksesta, voitto oli veronalaista, mutta tätä veroa kompensoi se, että näihin osuuksiin liittyvä tappio voitiin käyttää veron laskentaperustan pienentämiseksi. Kyseinen verojärjestelmä on siis johdonmukainen.

47 Saksan hallitus toteaa kolmanneksi, että jos kyse on osakkuuksista kolmansissa valtioissa asuvissa yhtiöissä, erilainen kohtelu voi olla perusteltu tarpeella turvata tehokas verovalvonta.

48 Saksan hallituksen esittämiä perusteluja ei voida hyväksyä.

49 Sen väitteen osalta, jonka mukaan jäsenvaltiolla, jonka tavoitteena on saada kansallinen yhteisöverojärjestelmä yhteensopivaksi yhteisön oikeuden kanssa ja poistaa mahdollinen syrjintä, on oltava tietty liikkumavara siirtymäjärjestelmää toteutettaessa, vastaukseksi riittää, että yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että perusvapauksien noudattaminen ja erityisesti pääomien vapaan liikkuvuuden noudattaminen asettavat aina rajat tälle liikkumavaralle (ks. em. asia Grønfeldt, tuomion 32 kohta).

50 Vaikka pääasiassa kysymyksessä olevan kaltainen siirtymäjärjestelmä voi olla selitettävissä legitiimillä pyrkimyksellä varmistaa sujuva siirtyminen vanhasta järjestelmästä uuteen ja vaikka Saksan hallituksen väitteillä voidaan selittää syyt, joiden vuoksi uusi 50 prosentin vapautusjärjestelmä tulojen osalta otettiin käyttöön vasta vuodesta 2002 lukien niiden yhtiöiden osalta, jotka omistavat osuuksia maassa asuvista yhtiöistä, näillä argumenteilla ei voida perustella epäedullista kohtelua pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaisten yhtiöiden vahingoksi, joilla on osuuksia ulkomailla asuvissa yhtiöissä.

51 Vaikka yhtiöt, joilla on osuuksia ulkomailla asuvissa yhtiöissä, eivät kuulu täyden hyvityksen järjestelmän alaan, kuten Saksan hallitus toteaa, tämän hallituksen huomautuksista itsestään seuraa kuitenkin, että verovuoteen 2001 asti maassa asuvaa yhtiötä, jonka osuudet ulkomailla asuvasta yhtiöstä olivat alle 10 prosenttia, kohdeltiin samalla tavoin kuin maassa asuvaa yhtiötä, jolla oli osuuksia maassa asuvassa yhtiössä, siltä osin kuin kysymys oli osuuksien osa-arvon alentamisesta, joka voitiin ottaa verotuksessa huomioon.

52 Koko verojärjestelmän johdonmukaisuuden turvaamisen tarvetta koskevan väitteen osalta on syytä palauttaa mieleen, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että

tällaisen oikeuttamisperusteen hyväksymiseksi on selvitettävä, että kyseinen verotuksellinen etu on suorassa yhteydessä siihen, että tämä etu kompensoidaan kantamalla tietty vero (ks. asia C-293/06, Deutsche Shell, tuomio 28.2.2008, Kok., s. I-1129, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Lisäksi on selvitettävä kyseisellä verolainsäädännöllä tavoitellun päämäärän valossa se, että tämä yhteys on suora asianomaisten verovelvollisten tasolla siten, että vähennyskelpoinen erä vastaa aina verotettavaa erää (em. asia Deutsche Shell, tuomion 39 kohta).

54 Siltä osin kuin kysymys on sellaisten maassa asuvien yhtiöiden verotettavan tulon määrittämisestä, jotka omistavat osuuksia ulkomailla asuvista yhtiöistä, yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että siinä, että myöhemmin on mahdollista saada vapautus luovuttamisen yhteydessä saaduista luovutusvoitoista, mikäli voittoa saadaan riittävästi, ei ole kyse verojärjestelmän johdonmukaisuuteen liittyvästä näkökohdasta, jolla voidaan perustella se, että evätään oikeus vähentää välittömästi tappiot, joita on aiheutunut yhtiöille, jotka omistavat osuuksia ulkomailla asuvista yhtiöistä (ks. analogisesti em. asia Rewe Zentralfinanz, tuomion 67 kohta).

55 Lopuksi siltä osin kuin kysymys on väitteestä, joka koskee tarvetta taata verovalvonnan tehokkuus, ja siltä osin kuin oletetaan, että se on yleistä etua koskeva pakottava syy, johon voidaan vedota sellaisten pääomien vapaan liikkuvuuden rajoittamiseksi, jotka ovat lähtöisin kolmansista valtioista tai joiden määränpäänä on kolmas valtio, on todettava, että tällainen yleistä etua koskeva pakottava syy on joka tapauksessa vailla merkitystä silloin, kun ulkomailla asuvasta yhtiöstä omistettujen osuuksien arvon alennus johtuu pörssikurssien laskusta, kuten pääasiassa.

56 Edellä esitetty huomioon ottaen esitettyyn kysymykseen on vastattava, että pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaisissa olosuhteissa, joissa maassa asuva pääomayhtiö omistaa toisesta pääomayhtiöstä alle 10 prosentin suuruisen osuuden, EY 56 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kielto vähentää tällaiseen osuuteen liittyvien

voittojen vähentyminen tulee ulkomailla asuvista yhtiöistä omistettujen osuuksien osalta voimaan aiemmin kuin kotimaassa asuvista yhtiöistä omistettujen osuuksien osalta.

Oikeudenkäyntikulut

57 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaisissa olosuhteissa, joissa maassa asuva pääomayhtiö omistaa toisesta pääomayhtiöstä alle 10 prosentin suuruisen osuuden, EY 56 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kielto vähentää tällaiseen osuuteen liittyvien voittojen vähentyminen tulee ulkomailla asuvista yhtiöistä omistettujen osuuksien osalta voimaan aiemmin kuin kotimaassa asuvista yhtiöistä omistettujen osuuksien osalta.

Allekirjoitukset